

ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΑΣΙΛΗ & ΚΑΡΜΕΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΑΣΙΛΗ & ΚΑΡΜΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

«Βιώσιμη Πολιτιστική Ανάπτυξη στη Μεσσηνία»

Stakeholder Forum, Καλαμάτα
22 Δεκεμβρίου 2018

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή	3
Ενότητα Α. Καταγραφή (SWOT analysis) των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης	7
Ενότητα Β. Πλάνο προτεινόμενων δράσεων για τη βιώσιμη πολιτιστική ανάπτυξη της Μεσσηνίας	11
Παράρτημα. Βασικές προκλήσεις που έχουν αναγνωριστεί από τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα (ανά θεματική)	18

Εισαγωγή

Το Ίδρυμα Καπετάν Βασίλη & Κάρμεν Κωνσταντακόπουλου (εφεξής Ίδρυμα) πραγματοποίησε διαβούλευση (Stakeholder Forum) με τοπικούς φορείς (βλ. σελ. 5) που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς στη Μεσσηνία. Η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε στις 22 Δεκεμβρίου 2018, στην Καλαμάτα.

Στόχοι της διαβούλευσης ήταν:

1. Η καταγραφή (SWOT analysis) των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης -μεταξύ των τοπικών φορέων- για τη βιώσιμη πολιτιστική κληρονομιά της Μεσσηνίας.
2. Η ανάπτυξη προτεινόμενων δράσεων, στο πλαίσιο του σχεδιασμού μίας κοινής πολιτιστικής στρατηγικής, με απώτερο στόχο τη βιώσιμη πολιτιστική ανάπτυξη της Μεσσηνίας.

Μεθοδολογία διαβούλευσης:

Η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε μέσω 2 ξεχωριστών workshops με τη συμμετοχή 21 συνολικά φορέων, τα οποία αφορούσαν τόσο στην **Υλική** όσο και στην **Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά**¹. Για τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων δράσεων που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για την ανάπτυξη μίας κοινής πολιτιστικής στρατηγικής για τη Μεσσηνία, χρησιμοποιήθηκε η προσέγγιση της Μελέτης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα (European Cultural Heritage Strategy for the 21st century), η οποία αναπτύσσεται σε 3 διαστάσεις:

1. Κοινωνική διάσταση (S)

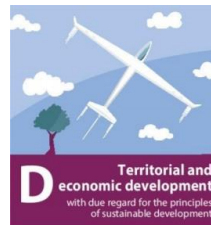
Επικεντρώνεται στη σχέση μεταξύ της πολιτιστικής κληρονομιάς και των κοινωνιών, μέσω των συνεργασιών, με στόχο την ενδυνάμωση των κοινοτήτων και τη συμμετοχική διακυβέρνηση.

2. Χωρική & οικονομική ανάπτυξη (D)

Επικεντρώνεται στη σχέση μεταξύ της πολιτιστικής κληρονομιάς και της τοπικής ανάπτυξης, με βάση τους τοπικούς πόρους, τον τουρισμό και την απασχόληση.

3. Γνώση & εκπαίδευση (K)

Επικεντρώνεται στη σχέση μεταξύ της πολιτιστικής κληρονομιάς και των θεμάτων εκπαίδευσης, έρευνας και δια βίου μάθησης, ιδρύοντας κατάλληλα κέντρα και προγράμματα διδασκαλίας, κατάρτισης και έρευνας, για επαγγέλματα που αφορούν στην πολιτιστική κληρονομιά.

¹ Ως Υλική πολιτιστική κληρονομιά ορίζεται η **φυσική ή απτή πολιτιστική κληρονομιά** και περιλαμβάνει **αντικείμενα, μνημεία, και ιστορικά μέρη πολιτιστικής αξίας**, τα οποία έχει θεωρηθεί ότι αξίζει να διατηρηθούν στο πέρασμα του χρόνου για τις επόμενες γενιές. Ως Άυλη πολιτιστική κληρονομιά ορίζονται οι **παραδόσεις ή ζωντανές εκφράσεις που έχουν κληροδοτηθεί από τους προγενέστερους με τον προφορικό λόγο**, όπως οι **λαϊκές παραδόσεις, οι γιορτές και τελετές, οι χοροί, οι παραστατικές τέχνες, οι κοινωνικές πρακτικές, οι γνώσεις και οι τεχνικές** (Πηγές: https://www.citybranding.gr/2016/05/blog-post_16.html, <http://ayla.culture.gr/orismos-apk/>).

Συμμετέχοντες Φορείς:

ΦΟΡΕΙΣ	
Workshop 1	Workshop 2
Ίδρυμα Γ. & Β. Καρέλια	Φεστιβάλ Μηδέν
Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας	Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Πελοποννήσου
Επιμελητήριο Μεσσηνίας	Κοινωνική Ανάπτυξη Νέων (Κ.Α.ΝΕ.)
Μανιατάκειο Ίδρυμα	Ο Σπόρος
Εταιρεία Μεσσηνιακών Αρχαιολογικών Σπουδών (Αρχαία Μεσσήνη)	Σύλλογος Αποφοίτων Μουσικού Σχολείου Καλαμάτας «Μαρία Κάλλας»
Εφορεία Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας	Ματαρόα
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Φωτογραφική Ομάδα Καλαμάτας
Εταιρεία Μεσσηνιακών και Αρχαιολογικών Σπουδών	Μουσείο Πάνου και Ηλία Ηλιόπουλου
Ίδρυμα «Καπετάν Βασίλη & Κάρμεν Κωνσταντακόπουλου»	Πολιτιστικός Αντίλογος
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας	Καλλιτεχνικό Στέκι
Μεμονωμένοι Ερευνητές	

Δομή Έκθεσης:

Η παρούσα Έκθεση περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της ως άνω διαβούλευσης και τις προτεινόμενες δράσεις, σε συνέχεια των ιδεών/προτάσεων που αναδείχθηκαν από τους συμμετέχοντες φορείς κατά τη διάρκεια των 2 workshops, προκειμένου να αναπτυχθεί μια στρατηγική, η οποία θα ενισχύσει την ανάπτυξη και τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μεσσηνίας.

Η Έκθεση περιλαμβάνει τις ακόλουθες 2 ενότητες:

- **Ενότητα Α. Καταγραφή (SWOT analysis) των αποτελεσμάτων** της διαβούλευσης
- **Ενότητα Β. Πλάνο προτεινόμενων δράσεων για τη βιώσιμη πολιτιστική ανάπτυξη της Μεσσηνίας** (σύνδεση με την Στρατηγική Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα).

Η ΕΥ Ελλάδα υποστήριξε το Ίδρυμα στη διεξαγωγή της διαβούλευσης, καθώς και στην κατάρτιση του πλάνου προτεινόμενων δράσεων. Το Ίδρυμα είναι αποκλειστικά υπεύθυνο για το σύνολο του παρόντος εγγράφου, συμπεριλαμβανομένων όλων των αποφάσεων που συνδέονται με την προετοιμασία και τα περιεχόμενα αυτού.

Σημειώνεται ότι οι προτεινόμενες ενέργειες που περιλαμβάνονται στην παρούσα Έκθεση, προέκυψαν ως αποτέλεσμα της διαβούλευσης με τους φορείς και δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για οποιονδήποτε, ενώ ο τρόπος αξιοποίησης αυτών, βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια του Ιδρύματος.

Ενότητα Α. Καταγραφή (SWOT analysis) των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την υφιστάμενη κατάσταση αναφορικά με την πολιτιστική κληρονομιά (Υλική και Άυλη) στη Μεσσηνία, με τη μορφή της ανάλυσης SWOT:

- **Δυνατά σημεία** στον τρόπο διαχείρισης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη Μεσσηνία (**S**)
- **Αδυναμίες** στον τρόπο διαχείρισης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη Μεσσηνία (**W**)
- **Ευκαιρίες** στον τρόπο διαχείρισης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη Μεσσηνία (**O**)
- **Εμπόδια** στον τρόπο διαχείρισης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη Μεσσηνία (**T**)

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης SWOT προέκυψαν συγκεντρωτικά και από τα 2 workshops με τους συμμετέχοντες φορείς, λαμβάνοντας υπόψη και την αντίστοιχη μελέτη για την «Πολιτιστική Στρατηγική της Καλαμάτας 2016-2025». Η μελέτη αυτή δημιουργήθηκε από τους πολίτες και για τους πολίτες της Καλαμάτας μέσα από τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης, η οποία ξεκίνησε το Δεκέμβριο 2015 (από το Δήμο Καλαμάτας), με αφορμή την υποψηφιότητα της Καλαμάτας ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2021.

SWOT ANALYSIS – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

S
(Δυνατά
σημεία)

1. Ανάδειξη και αξιοποίηση του τόπου (χώροι και προϊόντα) μέσω δράσεων/εκδηλώσεων.
2. Σημαντικές συνεργασίες με πολιτιστικούς και καλλιτεχνικούς φορείς της περιοχής.
3. Στήριξη από την Τοπική Αυτοδιοίκηση της Άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς με μακροπρόθεσμο όραμα και θερμή ανταπόκριση των επαγγελματιών του τομέα (π.χ. άνθιση του φεστιβάλ μουσικής της Καλαμάτας).
4. Ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών, κεφαλαίου και δυναμικής, όπως προέκυψε από το Πρόγραμμα «Καλαμάτα 2021» που αφορούσε στη διεκδίκηση ανάδειξης της Καλαμάτας ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2021.
5. Μεγάλη ανταπόκριση και συμμετοχή του κοινού σε δράσεις/εκδηλώσεις - Άνθιση εθελοντικής πρωτοβουλίας με δράσεις σε καθημερινή βάση (συλλογική δράση).

SWOT ANALYSIS - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

W

(Αδυναμίες)

1. Έλλειψη μακροχρόνιου οράματος/σχεδιασμού (με ορίζοντα τουλάχιστον τη δεκαετία).
2. Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι από τους αρμόδιους (κρατικούς) φορείς.
3. Έλλειψη πλαισίου χρηματοδότησης και διαφάνειας, από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως προς τα κριτήρια στήριξης των δράσεων και παροχής των οικονομικών πόρων στους πολιτιστικούς φορείς.
4. Ελλιπής παροχή χώρων, υποδομών, εξοπλισμών για τη διεξαγωγή δράσεων/εκδηλώσεων και ελλιπής ενημέρωση των φορέων χρηματοδότησης για τις υλικοτεχνικές ανάγκες των φορέων.
5. Έλλειψη διεθνών συνεργασιών.
6. Ανάγκη προτεραιοποίησης των πολυάριθμων πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων, από έναν αρμόδιο φορέα.
7. Αλληλοκάλυψη δράσεων και έλλειψη ευκαιριών για νέους να συμμετέχουν στα πολιτιστικά δρώμενα, το οποίο οδηγεί σε φαινόμενα, όπως ο αποκλεισμός της συμμετοχής σε αυτά, συγκεκριμένων ηλικιακών ομάδων (αναφορά σε νεαρές ηλικίες 18 – 30 ετών).
8. Δυσκολία συνεργασίας μεταξύ φορέων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (σε τοπικό επίπεδο).
9. Ελλιπής συνεργασία όμορων δήμων για τη διατήρηση της καλαισθησίας του τοπίου (π.χ. αποφυγή πρακτικών, όπως κακή διαχείριση απορριμμάτων).
10. Αδυναμία συντονισμού των διαφόρων φορέων, ιδρυμάτων και τοπικών παραγόντων (θεσμών), οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την προαγωγή του πολιτισμού στην περιοχή.
11. Ελλιπής αξιοποίηση του ορεινού περιβάλλοντος του Ταΰγετου (π.χ. εγκαταλελειμμένοι οικισμοί).
12. Ελλιπής γνώση από τους φορείς σε θέματα τεχνικά, νομικά, λογιστικά, τεχνολογίας, marketing, εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης κ.λπ., για την παραγωγή έργου.
13. Ελλιπής επικοινωνία/γνωστοποίηση/προώθηση των διαθέσιμων υπηρεσιών/δράσεων/πρωτοβουλιών/εκδηλώσεων των πολιτιστικών φορέων στο κοινό και την ευρύτερη κοινωνία που οδηγεί σε ελλιπή γνώση των τελευταίων του συνολικού εύρους των πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων και των χαρακτηριστικών τους.

SWOT ANALYSIS - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

(Ευκαιρίες)

1. Δημιουργία κοινού οράματος για τη δημιουργία και αποτελεσματικότερη προώθηση της πολιτιστικής ταυτότητας των πόλεων/νομού της Μεσσηνίας ευρύτερα στην Ελλάδα, καθώς και στο εξωτερικό.
2. Αποτύπωση/χαρτογράφηση αποθέματος (προσφοράς) πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων.
3. Προοπτική κοινής ανάδειξης Υλικής και Άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω των πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων για τον πολιτισμό, ακόμα και σε διεθνές επίπεδο.
4. Αύξηση των εσόδων προερχόμενων από άμεσες και έμμεσες - βοηθητικές πηγές των πολιτιστικών δράσεων.
5. Αξιοποίηση του τουριστικού ενδιαφέροντος σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.
6. Αναβάθμιση του τόπου μέσω της ανάδειξης ενός πολιτισμικού μοντέλου σε συνδυασμό με τον τοπικό τουρισμό και τις τοπικές τουριστικές εγκαταστάσεις (π.χ. ξενοδοχεία).
7. Ανάπτυξη αρχαιολογικού τουρισμού με τη συνεργασία ιδιωτικού τομέα, πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και φορέων διαχείρισης της αρχαιολογικής κληρονομιάς.
8. Ανάπτυξη διαλόγου με τους τοπικούς επιχειρηματίες για την αναζήτηση και ανάπτυξη μελλοντικών συνεργασιών.
9. Αξιοποίηση επαγγελματιών (λογιστών, συμβούλων κ.λπ.) και δημιουργία θέσεων εργασίας στην τοπική κοινωνία.
10. Σχεδιασμός οδικών αξόνων για τη σύνδεση σημαντικών μνημείων.
11. Σχεδιασμός ιστορικών κέντρων στις πόλεις της Μεσσηνίας, ώστε να αξιοποιούνται οι φυσικές (π.χ. παραποτάμιας) και πολιτιστικές διαδρομές.
12. Εντοπισμός «πεδίου ζήτησης» (catchment area) για τα πολιτιστικά προϊόντα της Μεσσηνίας (π.χ. βάση γεωγραφικής εγγύτητας και σχεδίου οδικών αξόνων, η Τρίπολη θα μπορούσε να οριστεί ως περιοχή - στόχος προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μεσσηνίας).
13. Χρηματοδότηση από το εξωτερικό, με το συντονισμό διαφορετικών τοπικών φορέων (ακολουθώντας το παράδειγμα της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Βέροιας).
14. Δημιουργία κινήτρων για επιστροφή των νέων και εισροή φοιτητών από το εξωτερικό, λόγω της αυξημένης ζήτησης φοίτησης σε ελληνικά πανεπιστήμια από το εξωτερικό, στον τομέα του πολιτισμού.
15. Γνωστοποίηση και προσέλκυση μεγαλύτερου μέρους της τοπικής κοινωνίας, μέσω της αποτελεσματικότερης επικοινωνίας των δράσεων.
16. Βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της Μεσσηνίας, μέσω του πολιτιστικού σχεδιασμού εκπαιδευτικών και καλλιτεχνικών προγραμμάτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

SWOT ANALYSIS - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

T (Εμπόδια)

1. Ελλιπής χρηματοδότηση από τοπικούς φορείς (σε τοπικό επίπεδο) και απουσία εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης.
2. Δυσκολία επικοινωνίας με τους Δήμους και ειδικότερα με τους αρμόδιους σε θέματα χρηματοδότησης δράσεων.
3. Εφαρμογή αθέμιτων πρακτικών ειδικής μεταχείρισης των θεσμών κατά τη διαδικασία χρηματοδότησης.
4. Παράγοντες, όπως γραφειοκρατία και νομοθετικό πλαίσιο, λειτουργούν περιοριστικά στην ανάπτυξη του αρχαιολογικού τουρισμού και τη διαχείριση των οικονομικών πόρων.
5. Εποχικότητα των πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων και έλλειψη πολιτιστικού σχεδιασμού κατά τη διάρκεια όλου του έτους.
6. Επαναλαμβανόμενη ενοικίαση εξοπλισμού έναντι αγοράς από τους Δήμους της Μεσσηνίας (αύξηση κόστους).
7. Ελλιπής τεχνογνωσία σε θέματα διαχείρισης και ανάπτυξης του πολιτισμού.
8. Αδυναμία αξιολόγησης συγκεκριμένων πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων από την τοπική αυτοδιοίκηση (θεσμούς) σε καίριες θέσεις με αποτέλεσμα τη μη στήριξη και ανάδειξή τους (ιδεολογική/αισθητική ασυμφωνία των δράσεων των φορέων με τους τοπικούς θεσμούς).
9. Κατάργηση των επιστημονικών επιτροπών, που καθιστά ακόμα πιο αναποτελεσματικό το μοντέλο διαχείρισης των έργων, λόγω της μειωμένης αυτονομίας στη διεκδίκηση ευρωπαϊκών κονδυλίων από μεμονωμένους πολιτιστικούς φορείς.
10. Κακός χωροταξικός σχεδιασμός αναφορικά με τη δημιουργία οδικών αξόνων για τη σύνδεση σημαντικών πολιτιστικών χώρων.

Ενότητα Β. Πλάνο προτεινόμενων δράσεων για τη βιώσιμη πολιτιστική ανάπτυξη της Μεσσηνίας

Ακολουθεί η καταγραφή των προτεινόμενων δράσεων, όπως αναφέρθηκαν από τους συμμετέχοντες φορείς κατά τη διαβούλευση. Οι προτεινόμενες αυτές δράσεις παρατίθενται σε μορφή πίνακα σε συνάρτηση με:

- Τους κύριους στρατηγικούς στόχους που καλύπτουν και πώς αυτοί συνδέονται με τις βασικές προκλήσεις της «Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα».
- Τον βαθμό σημαντικότητας και εφαρμοσιμότητάς τους, σύμφωνα με την ακόλουθη κατηγοριοποίηση.

Υπόμνημα			
Βαθμός σημαντικότητας		Βαθμός εφαρμοσιμότητας βάσει 5 κριτηρίων:	
		1. Έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού 2. Έλλειψη υποδομών/εξοπλισμού 3. Έλλειψη συνεργασίας 4. Γραφειοκρατία 5. Κόστος	
Προτεραιότητα (δημιουργία πλάνου ή/και εφαρμογή εντός διετίας)		Εύκολη (κάλυψη 1-2 κριτηρίων)	
Σε επόμενο στάδιο (δημιουργία πλάνου ή/και εφαρμογή σε ορίζοντα 5ετίας)		Μέτρια (κάλυψη 3-4 κριτηρίων)	
		Πολύπλοκη (κάλυψη και των 5 κριτηρίων)	

- Τις Αδυναμίες, τις Ευκαιρίες και τα Εμπόδια στον τρόπο διαχείρισης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη Μεσσηνία, που αναφέρθηκαν κατά τη διαβούλευση και περιγράφονται παραπάνω.

Στρατηγικός Στόχος	Σύνδεση με προκλήσεις από τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα	Προτεινόμενες δράσεις	Βαθμός σημαντικότητας	Βαθμός εφάρμοσιμότητας [κριτήρια]	Σύνδεση με Αδυναμίες (W) Ευκαιρίες (O) Εμπόδια (T)
1. Ίδρυση ενός Ανεξάρτητου Διαχειριστή Πολιτισμού που θα αναλάβει τον συντονισμό όλων των δράσεων και θα διευκολύνει την υλοποίησή τους. ²	S5, S6, K6	1. Δημιουργία πλατφόρμας κοινής χρήσης εξοπλισμού, υποδομών, εκθεσιακών χώρων κ.λπ.		1, 3, 5	W4, W12, T6
		2. Εκπαίδευση φορέων ³ πάνω στη λειτουργία των Ιδρυμάτων και των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, καθώς και σε μεθόδους εκπαίδευσης του κοινού.		1, 2, 3, 4, 5	W2, W12, O2, O15, T7, T9
		3. Συμβουλευτική υποστήριξη σε θέματα τεχνοκρατικά, τεχνολογικά, νομικά, οικονομικά, διαχειριστικά κ.λπ.		1, 2, 3, 4	W2, W12, O4, O8, O9, T7
		4. Διασύνδεση όλων των φορέων με τους δημόσιους και ιδιωτικούς θεσμούς.		1, 2, 3, 4	W8, W9, W10, O1, O8, O9, T2
		5. Αποφυγή αλληλοκάλυψης δράσεων από τους φορείς.		3	W6, W7, W10, W13, O2, O3, T5

² Ως προς τη δομή του, ο Διαχειριστής είναι σημαντικό να παραμένει ανεξάρτητος, να λειτουργεί με διαφάνεια, να είναι ξεκάθαρο το πώς θα στελεχωθεί και πώς θα λαμβάνει τις αποφάσεις, που θα αναφέρεται, καθώς και από που θα προέρχονται οι πόροι του. Επίσης, προτάθηκε το Ίδρυμα να αναλάβει το συντονισμό της συνάντησης των φορέων κατά την οποία θα αναλάβουν να διαμορφώσουν την πρόταση ίδρυσης του Διαχειριστή και να την υποβάλλουν στις αρμόδιες αρχές.

³ Στον συγκεντρωτικό πίνακα ως φορείς ορίζονται οι συμμετέχοντες φορείς στο forum και οι οποίοι θα δηλώσουν εγγράφως την επιθυμία συμμετοχής τους σε συγκεκριμένες ενέργειες.

Στρατηγικός Στόχος	Σύνδεση με προκλήσεις από τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα	Προτεινόμενες ενέργειες	Βαθμός σημαντικότητας	Βαθμός εφαρμοσιμότητας [κριτήρια]	Σύνδεση με Αδυναμίες (W) Ευκαιρίες (O) Εμπόδια (T)
2. Εκπόνηση στοχευμένων/ μεμονωμένων δράσεων προκειμένου για τη δημιουργία μίας ενιαίας στρατηγικής και προσέγγισης, καθώς και για την ενίσχυση της συνεργασίας όλων των ενδιαφερόμενων μερών.	S6	1. Ανάδειξη της ενιαίας πολιτιστικής ταυτότητας της Μεσσηνίας στο πλαίσιο των 3.000 χρόνων της ιστορίας - πολιτισμού της, μέσα από την εμπλοκή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων και τη δημιουργία ενός μακροπρόθεσμου πλάνου συγκεκριμένων ενεργειών.		1, 2, 3, 4, 5	W1, W2, W5, W10, O1, O3, O4, O7, O11, T1, T4
	K1, K2, K3, K4	2. Εισαγωγή του πολιτιστικού στοιχείου στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.		1, 4, 5	O16
	D2, D3, D5, D6	3. Καταγραφή όλων των οδικών αξόνων της περιοχής και επικοινωνία αυτών, ώστε να καταστούν προσβάσιμοι σε όλους, με στόχο την ανάδειξη των τοπικών οικισμών και την επακόλουθη ανάπτυξη του τουρισμού.		1, 2, 4, 5	W10, W11, O5, O10, O11, T10
	S4	4. Πλήρης αξιοποίηση του Μεγάλου Χορού Καλαμάτας ως χώρου φιλοξενίας πολιτιστικών δράσεων/εκδηλώσεων από όλους τους φορείς και λειτουργία του ως αυτοχρηματοδοτούμενο πολιτιστικό όχημα.		1, 2, 3, 5	W4, W12, T6, W2, W3, T1, T2, T5
	D2	5. Δημιουργία διαύλων επικοινωνίας με τους 6 Δήμους της Μεσσηνίας και ενθάρρυνση της συμμετοχής όλων των Δήμων στη διαβούλευση.		3, 4	W8, W9, W10, T2

Στρατηγικός Στόχος	Σύνδεση με προκλήσεις από τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα	Προτεινόμενες ενέργειες	Βαθμός σημαντικότητας	Βαθμός εφαρμοσιμότητας [κριτήρια]	Σύνδεση με Αδυναμίες (W) Ευκαιρίες (O) Εμπόδια (T)
	S5, S6, D2, K6	6. Καταγραφή του συνόλου του δικτύου πολιτιστικών φορέων της Μεσσηνίας, των δυνατών τους σημείων και των σημαντικότερων δράσεών τους.		1,2, 3, 4, 5	W6, W10, O1, O2
	S5, S6, D2, K6	7. Καταγραφή των υφιστάμενων πηγών χρηματοδότησης, των στόχων και των target groups (ηλικιακού, γεωγραφικού, ειδίκευσης) των σημαντικότερων δράσεων των φορέων.		1,2, 3, 4, 5	W2, W3, W6, O4, O12, O13, T1, T2
	S5, S6, D2, K6	8. Καταγραφή των δυνατοτήτων κλιμάκωσης (scaling) των δράσεων των φορέων στη Μεσσηνία, σε ευρύτερο επίπεδο, ώστε η χρηματοδότηση να είναι ανάλογη του εύρους των δράσεων.		1, 2, 3, 4, 5	W6, W8, W10, O1, O2, O3, O5, O6, O7, O8, O13
	S5, S6, D2, K6	9. Γνωστοποίηση των δράσεων των φορέων στους κρατικούς και μη κρατικούς φορείς χρηματοδότησης (π.χ. ιδρύματα), σε συνδυασμό με τα θέματα τα οποία έχουν ήδη καταγραφεί στη στρατηγική του Προγράμματος «Καλαμάτα 2021».		1, 2, 3, 4	W6, W8, W10, O1, O2, O8, O13, T2
	S5, S6, D2, K6	10. Ανάπτυξη ημερολογιακού πλάνου με όλες τις δράσεις για μία ολιστική επικοινωνία τους προς κάθε ενδιαφερόμενο.		1, 2, 3	W1, W5, W13, O2, O3, O12, O15, T5

Στρατηγικός Στόχος	Σύνδεση με προκλήσεις από τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα	Προτεινόμενες ενέργειες	Βαθμός σημαντικότητας	Βαθμός εφαρμοσιμότητας [κριτήρια]	Σύνδεση με Αδυναμίες (W) Ευκαιρίες (O) Εμπόδια (T)
	D2, D4	11. Επικαιροποίηση και αξιοποίηση των προτάσεων του «Plan B» από τους φορείς, ώστε να γίνει χρήση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως μέσου για να δοθεί στην περιφέρεια ένας τέτοιος χαρακτήρας που θα την καταστήσει πιο ελκυστική και γνωστή. <i>(Το «Plan B» αφορά στην εξέλιξη του Προγράμματος «Καλαμάτα 2021» το οποίο είχε συνταχθεί για την περίπτωση που δεν κέρδιζε η Καλαμάτα τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης).</i>		1, 2, 3, 4	W1, W6, W13, O1, O3, O15, O16,
	S2, D2, D3	12. Δημιουργία επιπλέον υλικών και άυλων δομών πολιτιστικής διαχείρισης με στόχο την προσέλκυση της νέας γενιάς, μέσα από την παροχή θέσεων εργασίας σε επαγγελματίες του τομέα και κατ' επέκταση τη διασφάλιση μίας καλύτερης ποιότητας ζωής.		1, 2, 4, 5	W7, O8, O9, O14
	D1, D2, D3, D4, D5, D6	13. Υιοθέτηση ενός σύγχρονου βιώσιμου μοντέλου διαχείρισης για αποτελεσματικότερη λειτουργία, συντήρηση, αποδοτικότητα, βιωσιμότητα και αυτόνομη χρηματοδότηση αρχαιολογικών χώρων, μνημείων κ.ά.		1, 2, 3, 4, 5	W1, W2, W3, O3, O4, O13, T1, T2, T3, T4
	D7	14. Συνεργασία με το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών σε σχέση με τη λειτουργικότητα/διαθεσιμότητα των μνημείων για δράσεις.		1, 3, 4	W4, W8, W10, O8, O10, O11, T4, T10

Στρατηγικός Στόχος	Σύνδεση με προκλήσεις από τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα	Προτεινόμενες ενέργειες	Βαθμός σημαντικότητας	Βαθμός εφαρμοσιμότητας [κριτήρια]	Σύνδεση με Αδυναμίες (W) Ευκαιρίες (O) Εμπόδια (T)
	K1, K2, K3, K4, K8	15. Επένδυση στην καλλιέργεια της πολιτιστικής κουλτούρας της νέας γενιάς για τη διακράτησή της στην κοινωνία της Μεσσηνίας.		1, 2, 3, 5	W1, W7, O9, O14, O16
	K1, K2, K4, K5, K7, K8	16. Προώθηση της έννοιας του «εκπαιδευτικού πολιτισμού»: Συγχώνευση εκπαίδευσης και ιστορικού περιβάλλοντος μέσω εκπαιδευτικών και ερευνητικών προγραμμάτων και ανταλλαγή γνώσης με φορείς του εξωτερικού.		1, 2, 3, 5	W5, O3, O7, O16
	D1, D2, D3, D6	17. Σύνδεση της πολιτιστικής κληρονομιάς και του βιώσιμου τουρισμού, μέσω της καλύτερης επικοινωνίας των πολιτιστικών δρώμενων στο πλαίσιο των τουριστικών προωθητικών δράσεων.		1, 2, 3, 4	W1, O5, O6, O7, T4
	D2	18. Δημιουργία πλαισίου αξιολόγησης πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων μέσα από την εκπόνηση μελέτης αξιολόγησης και αποτίμησης, που θα παρέχει: <ul style="list-style-type: none"> • Μέτρηση οφέλους της πολιτιστικής κληρονομιάς για τη χάραξη στρατηγικών κατευθύνσεων. • Χαρτογράφηση των πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων, των χαρακτηριστικών τους, και αποτύπωση αποθέματος (προσφοράς) των δράσεων αυτών. • Αξιολόγηση των πρωτοβουλιών/δράσεων/εκδηλώσεων, 		1, 2, 3, 4, 5	W1, W5, W6, W13, O2, O3, T8

Στρατηγικός Στόχος	Σύνδεση με προκλήσεις από τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα	Προτεινόμενες ενέργειες	Βαθμός σημαντικότητας	Βαθμός εφαρμοσιμότητας [κριτήρια]	Σύνδεση με Αδυναμίες (W) Ευκαιρίες (O) Εμπόδια (T)
		έναντι κριτηρίων, και προτεραιοποίηση αυτών με σκοπό τη χρηματοδότησή τους.			

Παράρτημα

Βασικές Προκλήσεις που έχουν αναγνωριστεί από τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον 21ο αιώνα (ανά θεματική)		
Κοινωνική Διάσταση (S)	Χωρική & Οικονομική Ανάπτυξη (D)	Γνώση & Εκπαίδευση (K)
S1. Η ζωή σε συνθήκες ειρήνης	D1. Δημιουργία μιας πιο περιεκτικής και συνεκτικής κοινωνίας	K1. Συμβολή στην προώθηση μιας κοινής κοινωνίας της γνώσης
S2. Βελτίωση της ποιότητας ζωής	D2. Ανάπτυξη της ευημερίας του τόπου αξιοποιώντας τους πόρους της πολιτιστικής κληρονομιάς	K2. Προσδιορισμός, διατήρηση, μετάδοση και ανταλλαγή γνώσεων και δεξιοτήτων της πολιτιστικής κληρονομιάς
S3. Συμβολή στην ευημερία των ανθρώπων και στην καλή υγεία	D3. Εξασφάλιση υψηλής ποιότητας ζωής των πολιτών, σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον τους	K3. Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αξίες που μεταδίδονται από την πολιτιστική κληρονομιά
S4. Διατήρηση της συλλογικής μνήμης	D4. Εφαρμογή της αρχής της ολοκληρωμένης διατήρησης	K4. Διασφάλιση ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη της πολιτιστικής κληρονομιάς έχουν πρόσβαση στη δια βίου κατάρτιση
S5. Εδραίωση της καλής διακυβέρνησης	D5. Διασφάλιση ότι η πολιτιστική κληρονομιά λαμβάνεται υπόψη στις στρατηγικές και στα προγράμματα βιώσιμης χωροταξικής ανάπτυξης	K5. Εγγύηση υψηλού τεχνικού επιπέδου για όλα τα επαγγέλματα και βιοτεχνίες που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά
S6. Προώθηση της συμμετοχικής διαχείρισης	D6. Ανάπτυξη της ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών να απευθύνονται σε θέματα βιώσιμης χωροταξικής ανάπτυξης μέσω της καλύτερης χρήσης της κληρονομιάς	K6. Υποστήριξη, ενίσχυση και προώθηση της διακυβερνητικής συνεργασίας
S7. Βελτιστοποίηση της εφαρμογής συμβάσεων	D7. Διατήρηση και ανάπτυξη της ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών να αντιμετωπίζουν ζητήματα πολιτιστικής κληρονομιάς	K7. Ενθάρρυνση της έρευνας για την πολιτιστική κληρονομιά
S8. Προώθηση της χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση της κληρονομιάς	D8. Αύξηση της χρήσης και επαναχρησιμοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	K8. Προσέλκυση της δέσμευσης των νέων στην πολιτιστική κληρονομιά